Huoltovarmuuskeskus
Försörjningsberedskapscentralen
National Emergency Supply Agency

Eduskunnan talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

LAUSUNTO

20.11.2023 HVK/2023/00864-2

Lausuntopyyntö talousvaliokunta 13.11.2023

U 58/2023 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi euroseteleiden ja -metallirahojen laillisen maksuvälineen asemasta (käteisasetus)

Huoltovarmuuskeskus kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja on perehtynyt Euroopan parlamentin ja neuvoston euroseteleiden ja -metallirahojen laillisen maksuvälineen asemaa koskevaan asetukseen sekä asetusehdotuksesta laadittuun muistioon. Huoltovarmuuskeskus esittää lausuntonaan seuraavaa:

Huoltovarmuuslaissa[1] todetaan kyseisen lain tarkoituksena olevan poikkeusolojen ja niihin verrattavissa olevien vakavien häiriöiden varalta turvata väestön toimeentulon, maan talouselämän ja maanpuolustuksen kannalta välttämättömät taloudelliset toiminnot ja niihin liittyvät tekniset järjestelmät.

Osa huoltovarmuuslaissa todettua väestön toimeentuloa on varmistaa palkkojen, eläkkeiden ja sosiaalietuuksien maksatuksen jatkuvuus sekä varmistaa väestön mahdollisuus hankkia elintarvikkeet, lääkkeet ja muut välttämättömyystarvikkeet ja välttämättömät palvelut myös normaaliolojen vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Huoltovarmuutta kehitetään kokonaisuutena huomioiden yhteiskunnan eri toimialojen erityispiirteet ja keskinäisriippuvuudet. Huoltovarmuuden varmistamiseksi toteuttavia varautumistoimia toteutetaan useiden erilaisten uhkien ja skenaarioiden varalta.

Maksaminen on vahvasti digitaalinen toiminto yhteiskunnassa ja käteisen käyttö on vähentynyt. Palkkoja, eläkkeitä ja sosiaalietuuksia ei käytännössä juurikaan makseta saajille käteisellä. Poikkeuksena voidaan mainita alkutuotannon kausityöntekijät, joille palkkoja maksetaan merkittävissä määrin käteisellä. Edellä mainitun lisäksi myös kaupoissa käteisellä maksaminen on vähentynyt merkittävästi sähköisen maksamisen, kuten esimerkiksi kortti- ja mobiilimaksamisen yleistyttyä. Vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa käteisellä on tärkeä rooli yhteiskunnassa varmistamassa väestön toimeentuloa ja maan talouselämää. Kotitalouksia suositellaan myös pitämään pieniä määriä

[1] Laki huoltovarmuuden turvaamisesta (1390/1992) 1 §

käteistä varalla kotivarana samalla tavoin kuin elintarvikkeita tai lääkkeitä. Käteiskotivaran tarkoituksena on varmistaa kansalaisten kyky hankkia päivittäistavaroita mahdollisessa sähköisen maksamisen häiriötilanteissa.

Maksamisen ratkaisut, mukaan lukien käteisen käyttäminen, ovat yleisesti mukana päivittäistavarakaupan toimintakyvyn varmistamiseen liittyvissä huoltovarmuuden kehittämisprojekteissa, kuten Toimintavarma myymäläverkosto ja Päivittäistavarakaupan kriittiset ICT-järjestelmät. Huoltovarmuuskeskus on toteuttanut myös käteisen logistiikkaselvityksen yhteistyössä Rahoitusalan poolin Rahahuollon ryhmän kanssa. Selvityksessä käytiin läpi käteisen rahan koko logistinen ketju ja etsittiin mahdollisia pullonkauloja ja ongelmakohtia. Selvityksen myötä toteutettavien kehitystoimien tavoitteena on käteisen rahan mahdollisimman häiriötön käyttö kaikissa olosuhteissa.

Käteisen toimiva ja alueellisesti riittävän laaja jakeluverkosto varmistaa käteisen saatavuuden myös vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Jos käteisen jakeluverkosto Suomessa kuihtuu, sitä ei pystytä nopeasti laajentamaan mahdollisessa vakavassa häiriötilanteessa tai poikkeusoloissa. Lisäksi yritysten kyky vastaanottaa käteistä normaalioloissa tukee vakavien häiriötilanteiden ja poikkeusolojen mahdollista käteisen kasvavaa käyttöä. Väestön toimeentulon ja maan talouselämän toimintoja ei kuitenkaan pystytä hoitamaan pitkäkestoisesti käteistoiminnoilla, vaan käteisen käyttöä voidaan skaalata ylöspäin lyhytaikaisesti esimerkiksi tilanteessa, jossa sähköisessä maksamisessa on laajoja häiriöitä, joista toipuminen vie aikaa.

Eurokäteisen saatavuuden ja hyväksyttävyyden sääntelyn avulla huolehditaan yhteiskunnan huoltovarmuudesta varmistamalla maksamisen ratkaisujen monipuolisuuden säilyminen yhteiskunnassa. Huoltovarmuuskeskus yhtyy valtioneuvoston kantaan ja pitää tärkeänä keskuspankkirahan saatavuuden ja käytettävyyden varmistamista myös digitalisoituvassa yhteiskunnassa.

Lisätiedot Lisätietoja antaa Tehi Palletvuori, johtava varautumisasiantuntija (tehi.palletvuori@nesa.fi, 029 505 1032).

Toimitusjohtaja Janne Känkänen

Huoltovarmuuskeskus
Försörjningsberedskapscentralen
National Emergency Supply Agency

23.11.2023

Dokumentti on digitaalisesti allekirjoitettu. Allekirjoittajien ja dokumenttien tiedot:

Dokumentti

HVK_2023_00864-2 Lausunto_U58_2023vp 206609_3_0.pdf	2b0fca40c3a4c2cd3c538e07b7ed7eca2d0c83d211304e8f5696c3d74b95156f00c30367e7fc47fe17d3d4c957a289c319b651305b768cd110d39f7fbdcb7386
Tiedosto	Tarkistesumma

Allekirjoittajat

Allekirjoitus	23.11.2023
	Päivämäärä

Janne Känkänen
Tunnistautumistapa: sähköposti
Allekirjoitustapa: Käsin allekirjoitus

Dokumenttien aitouden varmentaminen

Prosessin luontihetkellä kaikista allekirjoitukseen liitetyistä dokumenteista on laskettu tarkistesumma SHA-512 algoritmilla. Varmennuslinkki ohjaa sivulle jossa voitte selvittää onko hallussanne oleva dokumentti sama joka prosessiin on alun perin liitetty ja se jonka olette allekirjoittaneet.

https://secure.nesa.fi/verify.cgi?link=2UFTRUUXxU5oZlvbpYq4r1COz2JXtMFBeQQbIxmSwsWaNUnCmX